

VARJE ENSKILT BARN ÄR I BEHOV AV ANKNYTNING OCH TRYGGHET I FÖRSKOLAN

En kvalitativ studie om förskollärares beskrivningar kring arbetet med barns anknytning i förskolan.

THERESE HEDSTRÖM

ANNIKA KARLSSON

Akademien för utbildning, kultur och kommunikation
Pedagogik
Självständigt arbete – förskolepedagogiskt område
Grundnivå, 15 hp.

Handledare: Pernilla Kallberg

Examinator: Eva Ärlemalm - Hagsér

HT 2022

Akademin för utbildning
kultur och kommunikation

SJÄLVSTÄNDIGT ARBETE
PEA098 15 hp
HT 2022

SAMMANFATTNING

Therese Hedström, Annika Karlsson

Varje enskilt barn är i behov av anknytning och trygghet i förskolan.

- En kvalitativ studie om förskollärares beskrivningar på arbetet kring barns anknytning i förskolan.

Every single child needs attachment and security in preschool.

- A qualitative study about preschool teachers' descriptions of the work around children's attachment in preschool.

Årtal 2022

Antal sidor: 30

Den här studien, med en kvalitativ forskningsansats, syftar till att undersöka hur nio förskollärare beskriver sitt arbete kring barns anknytning i förskolan. Vi har valt att genomföra nio semistrukturerade intervjuer med förskollärare på fem olika förskolor i två olika kommuner. Datasamlingen har analyserats utifrån anknytningsteorin och omsorgsetiken. I studiens resultat framkommer att förskollärare anser att anknytningen har en betydande roll för barnen i förskolan under hela förskoletiden. Förskollärare använder flera olika strategier: *skapa mindre barngrupper eller sammanhang, vara nära och intresserade för barnen samt lyhörda för det enskilda barnets behov*. Samtidigt indikerar resultaten på att förutsättningar för barns anknytning utmanas genom att: *externa vikarier tas in, inskolningen pauser verksamheten samt att det behövs en balansgång i relationsskapandet med barnen*. Slutsatsen i studien är det är förskollärarnas bemötande och kunskap till anknytning som ligger till grund för barnets anknytningsprocess.

Nyckelord: Anknytning, Barn, Förskola, Förskollärare, Relationer, Trygghet

Innehåll

1	Inledning	1
1.1	<i>Syfte och frågeställningar</i>	2
1.2	<i>Uppsatsen disposition</i>	2
2	Bakgrund	2
2.1	<i>Trygghetscirkeln</i>	2
2.2	<i>Tidigare forskning</i>	3
2.2.1	Barn och förskollärares relationsarbete i förskolan	4
2.2.2	Förskollärares förutsättningar för barns möjligheter att knyta an och känna trygghet i förskolan	5
3	Teoretisk utgångspunkt	5
3.1	<i>Anknytningsteorin och omsorgsetiken</i>	5
3.2	<i>Anknytningsteorin</i>	6
3.2.1	Anknytning	6
3.2.2	Anknytningsrelation	6
3.2.3	Anknytningsbeteende	6
3.2.4	Anknytningssystem	6
3.2.5	Trygg bas	7
3.2.6	Anknytningshierarki	7
3.3	<i>Omsorgsetiken</i>	7
3.3.1	Dialog och bekräftelse	8
4	Metod	8
4.1	<i>Metodval</i>	8
4.2	<i>Urval</i>	8
4.3	<i>Genomförande</i>	10
4.4	<i>Dataanalys</i>	10
4.5	<i>Studiens tillförlitlighet</i>	11
4.5.1	Trovärdighet	12
4.5.2	Överförbarhet	12
4.5.3	Pålitlighet	12
4.5.4	Styrka och konfirmera	12
4.6	<i>Etiska överväganden</i>	12
4.6.1	Informationskravet	13
4.6.2	Samtyckeskravet	13
4.6.3	Konfidentialitetskravet	13
4.6.4	Nyttjandekravet	13
5	Resultat	14
5.1	<i>Relationsarbete för barns trygghet</i>	14

5.1.1	Förhållningssätt med fokus på omsorg eller aktiviteter.....	14
5.1.2	Organisation av anknytningsperson med fokus på en eller flera.....	15
5.1.3	Användandet av material och trygghetsobjekt	15
5.1.4	Balansakt mellan stöd och utmaning – en etisk dimension i relationsskapandet	16
5.2	<i>Förskollärares förutsättningar för att möjliggöra att barn ska känna trygghet och knyta an i förskolan.....</i>	17
5.2.1	Förskollärares utmaningar i att möjliggöra barns trygghet och anknytning i förskolan ..	17
5.2.2	Barn och förskollärares förutsättningar att känna trygghet till vikarier	18
5.2.3	Förskollärares möjlighet till relationer med vårdnadshavare	19
5.2.4	Förskollärares möjlighet till att medvetandegöra den egna relationskompetensen	19
6	Analys	20
6.1	<i>Förskollärares relationsarbete för trygghetsskapande.....</i>	20
6.2	<i>Förskollärares förutsättningar att skapa trygghet i förskolan.....</i>	21
7	Diskussion	22
7.1	<i>Resultatdiskussion .....</i>	22
7.1.1	Förskollärares organisatoriska förutsättningar i arbetet med barns anknytning	23
7.1.2	Förskollärares förutsättningar i arbetet med att möjliggöra barns anknytning och trygghet.....	24
7.2	<i>Metoddiskussion.....</i>	27
7.3	<i>Slutsats.....</i>	27
7.4	<i>Pedagogisk relevans.....</i>	28
7.5	<i>Förslag på fortsatta studier .....</i>	28
8	Referenser	29
Bilaga 1	.....	31
Bilaga 2	.....	32

1 Inledning

Alla i förskolepersonalen ska arbeta utefter skollagen och läroplanen för förskolan (SFS 2010:800; *Läroplan för förskolan* [Lpfö18], 2018). I läroplanen lyfts det fram att förskollärare har ansvaret i att skapa goda förutsättningar för barnen att bygga upp tillitsfulla relationer samt att tiden i förskolan blir positiv för barnen. I förskolans läroplan och i skollagen anges även riktlinjer för alla i arbetslaget, där förskollärare, barnskötare och annan personal kan ingå, att erbjuda varje enskilt barn en trygg omsorg och bidra till främjande av barns lärande och utveckling.

Skolinspektionen (2018) lyfter fram i en rapport om förskolans kvalitet och måluppfyllelse att bristande omsorg i skapandet av anknytningen under den första tiden på förskolan kan upplevas negativt för barn och vårdnadshavare. I förskolor som granskats varierar kvaliteten allt för mycket, vilket bidrar till att barn i förskolan inte erbjuds likvärdiga förutsättningar och möjligheter till omsorg, trygghet, utveckling och lärande i förskolan. Brist på likvärdighet och kvalitet i förskolan är allvarligt då förskolans uppdrag är en betydande del i samhällsutvecklingen. Förskolan är grunden för barnen inför skolstart och en förskola av hög kvalitet har alla barn rätt till. I rapporten har det identifierats förskolor där personalen inte befunnit sig nära barnen för att kunna möta barnens behov av närvaro, uppmärksamhet, fysisk närhet och tröst. Det framkommer att orsaken är på grund av för lite personal. Hagström (2010) beskriver i sin avhandling gällande barns anknytning till förskollärare att fortsatt forskning skulle kunna utvidgas till fler förskolor och fler kommuner. Vår studie utgår från förskollärare i fem olika förskolor i två skilda kommuner.

Forskning gällande barns anknytning i förskolan påvisar att det är av vikt att förskollärare lägger fokus på barns trygghet. Det framkommer att mindre än hälften av alla barn i förskolan har en trygg anknytning till sin förskollärare (Drugli & Berg – Nielsen, 2019). Forskning påvisar att om förskollärare brister i omsorgen och samspelet med barnen, kan det leda till att barnen känner en otrygghet i förskolan. Den tidigare forskning gällande barns anknytning har riktat in sig på barns anknytning till sin vårdnadshavare. Det efterfrågas forskning kring barns anknytning till förskollärare (Hagström, 2010). Barns anknytning och trygghet i förskolan beskrivs vara grunden för att barn ska våga utforska. Genom att barn känner en trygghet i förskolan framkommer det att barns inlärningssvårigheter har minskat (Commodari, 2013). Det beskrivs att för stora barngrupper kan bidra till att förskollärare har svårigheter i att tillgodose barnens behov i förskolan (Drugli & Berg – Nielsen, 2019).

Syftet med studien är att undersöka hur förskollärare arbetar med barns anknytning i förskolan. Idén till att skriva studien fick vi efter att i förskolans verksamhet sett att brist på personal kan leda till en stressig miljö och svårigheter att tillgodose alla barns behov. En brist i samsyn och kommunikation i arbetslaget kan skapa svårigheter i arbetet för förskollärare, vilket kan bidra till att verksamheten blir ostrukturerad för barnen. Det i sin tur kan leda till att barns anknytning och trygghet i förskolan försämras. Vi valde därför att undersöka hur förskollärare beskriver

arbetet med barns anknytning i förskolan. Barns anknytning och trygghet i förskolan är grunden för att barnen ska våga utforska miljön och kunna ta till sig av det lärande och den utveckling som sker i förskolan (Lpfö18, 2018).

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att undersöka nio förskollärares beskrivningar av arbetet med barns anknytning i förskolan.

Frågeställningarna är följande:

- Hur beskriver förskollärare sitt relationsarbete med barnen för att skapa trygghet?
- Hur uttrycks förutsättningarna för barns möjlighet att knyta an och känna trygghet i förskolan utifrån förskollärares beskrivningar?

1.2 Uppsatsen disposition

I det här avsnittet kommer studiens disposition att redogöras. Första delen är studiens bakgrund där vi kommer att ta upp trygghetscirkeln, tidigare forskning som är uppdelad i två underkategorier: *barn och förskollärares relationsarbete i förskolan* samt *barns förutsättningar att knyta an och känna trygghet i förskolan*. Bakgrundsdelen avslutas med att teoretiska utgångspunkten redovisas genom anknytningsteorin och omsorgsetiken. Följande avsnitt är metod där vi redogör för forskningsdesign, metodval, urval, genomförande, studiens tillförlitlighet samt etiska överväganden. Det följande avsnittet är resultat där vi redogör det resultat vi fått fram genom våra nio intervjuer och dessa har vi delat in i kategorier utifrån den kodning och tematisering som utförts, kopplat till studiens frågeställningar. Resultatet redovisas två huvudrubriker: *relationsarbete för barns trygghet och förskollärares förutsättningar för att möjliggöra att barn ska känna trygghet och knyta an i förskolan*. Resultatet analyseras utifrån den valda teorin och redogörs i två kategorier: *förskollärares relationsarbete för trygghetsskapande och förskollärares förutsättningar att skapa trygghet i förskolan*. Avslutningsvis i studien är diskussionsdelen där studiens resultat och metod diskuteras, en slutsats presenteras tillsammans med pedagogisk relevans och förslag till fortsatt forskning.

2 Bakgrund

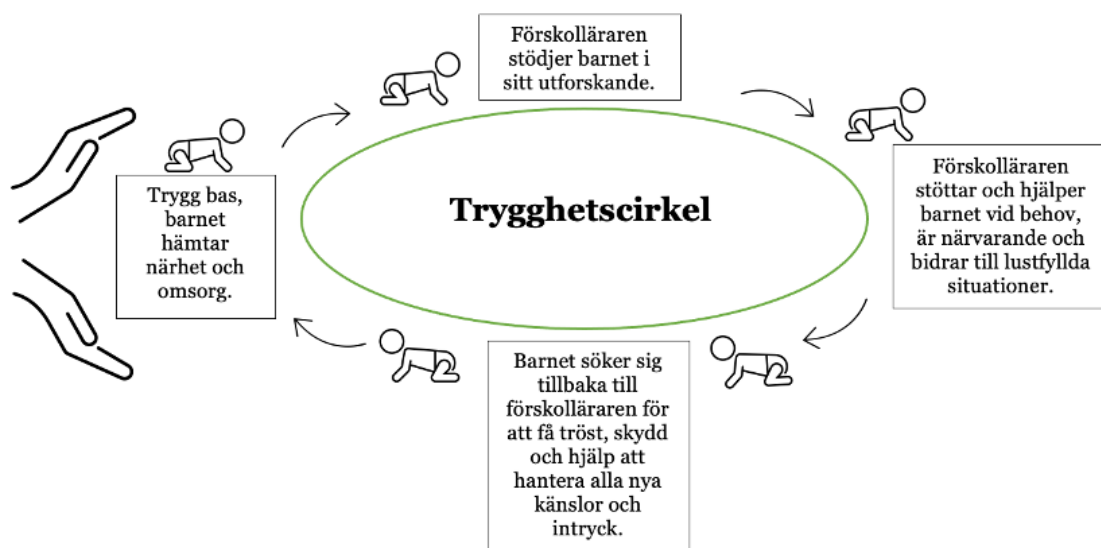
Avsnittet inleds med trygghetscirkeln och därefter redogörs vad som står i tidigare forskning kopplat till barns anknytning och anknytningens påverkan på barns lärande och utveckling, utifrån studiens syfte och frågeställningar.

2.1 Trygghetscirkeln

Trygghet är ett centralt begrepp i studien vilket här beskriver utgångspunkten för hur begreppet förstås i relation till barnet och förskollärares anknytningsprocess i en ”trygghetscirkel”. Cirkeln har utformats med inspiration från Bowlbys anknytningsteori och circle of security (Bowlby, 2010; Circle of security, 2022). Händerna i trygghetscirkeln representerar förskollärares trygga famn dit barnet

vänder sig för att få trygghet och närhet (se figur 1). När barnet hämtat närhet och omsorg och känner sig redo stöttar förskolläraren barnet vid behov i sitt utforskande. Barnets nyfikenhet driver barnet framåt och med en trygg bas vågar barnet ge sig ut och utforska. Barnet är i behov av förskollärare som finns i närheten för att kunna återvända till den trygga basen. Brandtzaeg m.fl. (2016) förklarar utifrån Bowlby att anknytning är barns trygghet, barn behöver vuxna som finns där och stöttar i barnets utforskande och utveckling. Barnet behöver en trygg bas att återvända till för att få hjälp att hantera sina känslor. Illustrationen av trygghetscirkeln visar hur barnet går mellan sin anknytning och utforskande.

Figur 1. Trygghetscirkeln

Med inspiration från circle of security, hämtad ifrån:

<https://www.circleofsecurityinternational.com/circle-of-security-model/what-is-the-circle-of-security/>

2.2 Tidigare forskning

I sökningen av relevant forskning i form av artiklar och avhandlingar om anknytning i förskolan har vi använt oss av databaserna Eric och Primo samt NB-ECEC.org. I samtliga databaser har ett urval skapats genom att använda filter som "peer-review" för att ta fram vetenskapligt granskade artiklar, rapporter och avhandlingar. De sökord vi använde oss av var "preschool", "attachment", "kindergarten", "children", "introduction", "förskola", "anknytning", "förskollärare – barn", "inskolning". I vår sökning komprimerades årtalen från år 2015–2022 men gav inte tillräckligt med resultat och gjorde då valet att utöka spannet till år 2010–2022, vilket gav några relevanta artiklar och avhandlingar. Sökningen fortlöpte men utan resultat, vi valde då att kontakta biblioteket via en chattfunktion för vidare hjälp i vår sökning. Biblioteket gav rådet att söka oss vidare genom de sökord som stod i de relevanta artiklarna, vilket gav oss fler artiklar kring barns anknytning. Studien utgår från fem internationella artiklar och en nationell avhandling.

2.2.1 Barn och förskollärares relationsarbete i förskolan

Verschueren och Koomen (2012) lyfter fram i sin artikel att de undersöker relationen mellan barn och lärare utifrån ett anknytningsperspektiv. Resultatet visar att förskollärare kan vara en trygghet för barnet och barnet kan rikta anknytningsbeteenden mot förskolläraren, vilket inte betyder att barnet har ett komplett anknytningsband med sin förskollärare. I relationen mellan förskollärare och barn är anknytningsprocesser centrala beroende av flera faktorer, exempelvis barnets ålder då yngre barn är i större behov av en anknytningsperson. Förskollärares lyhördhet och känslighet gentemot barnets behov är en central del i relationen. Liknande resultat framkommer i Næsby (2021) studie, gällande samspelet mellan barn och förskollärare. I resultatet beskrivs det att förskollärare genom dialog hjälper barn att koppla förståelse till sina upplevelser med omvärlden, genom stöttning och hjälp utvecklas barnens lärande och kognitiva kompetenser. Vägledningen från förskollärare ger barnet möjlighet att utveckla beteendemönster till den situation barnet befinner sig i. Barn och förskollärare planerar tillsammans och ger positiva alternativ till handlingar som hjälper barnet att kontrollera sina känslor och förstå sig själv. I resultatet av Næsby (2021) beskrivs det att barnets initiativ är utgångspunkten för samspel, vilket visas genom barnets handlingar utifrån behov, uttryck och beteenden. Barns kommunikation och sociala utveckling stimuleras genom att förskollärare använder kroppsspråk och ord som visar på en förståelse för barnets känslor, även att förskollärare svarar på barnets uttryck och möter barnets behov. Genom att förskolläraren samspelar med barnet i kommunikationen bidrar det till att barns användning av språk och språkförståelse ökar. Det framkommer i analysen att förskollärare som möter barn med respekt och skapar en trygg atmosfär lägger grunden för barnets lärande. Barnet kan få hjälp med att bearbeta sin medvetenhet om upplevelser i omvärlden först när samspelet mellan förskollärare och barn är tryggt och förtroendefullt. Verschueren och Koomen (2012) beskriver liknande resultat, där det visar sig att relationen mellan förskollärare och barn är omsluten av miljö, samhälle och samspel, vilket måste tas hänsyn till i relationsskapandet mellan barn och förskollärare. Studien visar att barns relationer med förskollärare är nödvändig för barnets sociala utveckling.

I Cugmas (2011) studie har sambanden mellan barnets anknytning till sin förskollärare och barnets lekbeteende undersökts. Resultatet i studien visade ett samband mellan barnets ålder relaterat till anknytningen i förskolan, äldre barn är mindre beroende av sina förskollärare och skapar mindre kontakt till de övriga barnen. Resultatet av Cugmas (2011) studien visar även att barn som är trygga i sin relation till förskollärare skapar fler kamratrelationer och ägnar sig mer åt samarbetslekar än barn som känner en otrygghet i relationen till förskollärare. Barn som känner en trygghet i relation till förskollärare är bland annat mer följsamma, hänsynsfulla och presterar bättre. Liknande resultat framkommer av Commodaris (2013), studien handlar om barns anknytning i förskolan relaterat till barns lärande. Resultatet påvisar att de barn som har en bra anknytning till förskollärare presterade bättre och har lägre risk för inlärningssvårigheter.

2.2.2. Förskollärares förutsättningar för barns möjligheter att knyta an och känna trygghet i förskolan

Det framkommer i Næsby (2021) att förskollärare behöver vara lyhörda för barnens behov, för att barnen ska kunna knyta an och känna trygghet i förskolan.

Förskolläraren behöver visa ett intresse för barnet genom både kommunikation och kroppsspråk, vilket kan bidra till att barnet känner sig värdefull. Genom att förskolläraren följer barnets intresse och framgångar stimuleras anknytningen, det påverkar barnets självuppfattning vilket gör att barnet vill utöka relationen med förskolläraren. Det framkommer i resultatet att förskollärare som möter barn med respekt och skapar en trygg atmosfär ligger till grund för barnets lärande. Samspelet mellan förskollärare och barn behöver vara förtroendefullt och tryggt för att barnet ska kunna bearbeta sin omvärld.

Hagströms (2010) avhandling beskriver förskolans möjligheter till utveckling för ett långvarigt stöd till barn där vårdnadshavarna, av olika skäl, inte kan tillgodose barnens behov av trygg anknytning. I avhandlingen lyfts det att förskollärarna möter barnens behov av trygghet olika, beroende på deras egna erfarenheter och brist på utbildning kring att möta barn i behov av trygghet och omsorg. I resultatet i avhandlingen beskrivs det att det är av vikt att förskollärare ges vidareutbildning gällande barns trygghet och anknytning. Det är även av vikt att förskollärare i förskolan har kompetens i bemötandet av barns känslor. Hagström (2010) framhäver även att när barnens känslor blir bemötta känner de sig bekräftade och sedda som individer, vilket bidrar till att barnens självkänsla ökar och att barnen kan utvecklas i förskolan. Drugli och Berg – Nielsen (2019) har gjort en studie gällande samspelet mellan barn och förskollärare i vardagssituationer. I resultatet lyfts det att förskollärare har större möjlighet att tillgodose barnets behov om det är färre barn i gruppen på förskolan. I Drugli och Berg – Niensens (2019) studie framkommer en avvikelse i resultatet, där det påvisas att hälften av relationerna mellan barn och förskollärare är trygga. Ingen av de övriga studier vi undersökt påvisar liknande avvikelser.

3 Teoretisk utgångspunkt

I det här avsnittet presenteras studiens teoretiska utgångspunkter som används för att analysera resultatet av vår studie.

3.1 Anknytningsteorin och omsorgsetiken

Studien utgår från anknytningsteorin, som från början är skapad av John Bowlby, där det beskrivs hur barn knyter an. Genom teorin undersöker vi hur förskollärare arbetar med barns anknytning i förskolan. Studien utgår även från omsorgsetiken för att få fram hur förskollärare beskriver omsorgen mellan barn och förskollärare. Vi har valt att beskriva anknytningsteorin och omsorgsetiken utifrån relevanta begrepp som förklarar innebörden. Begreppen kommer att användas i resultatanalysen för att analysera det resultat som framkommit under datainsamlingen.

3.2 Anknytningsteorin

I anknytningsteorin beskrivs det att den trygga basen som barn har till sin första anknytningsperson, påverkar barnets trygghet under barndomen och till en viss del under hela livet. Barn i alla åldrar börjar utforska sin omgivning när de är trygga med sin anknytningsperson, när barnet blir trött, ledsen eller orolig återvänder barnet till tryggheten och anknytningen (Bowlby, 2010). Broberg m.fl. (2012) beskriver anknytningsteorin utifrån Bowlbys redogörelse om anknytningens betydelse.

3.2.1 Anknytning

Broberg m.fl. (2012) lyfter fram att anknytning är en nära känslomässig relation, ett barn söker beskydd, trygghet och tröst hos sin anknytningsperson. När barnet söker en vuxens närhet, är anknytningen trygg. Anknytning kan beskrivas som en relation som pågår under en lång tid och är inte utbytbar. En anknytningsrelation har en känslomässig betydelse där individerna söker närhet och det kan upplevas obehagligt om det ofrivilligt sker en separation mellan individerna. Vidare beskrivs hur första tiden i förskolan är förknippad med mycket känslor. Det är lika grundläggande att skapa en trygghet mellan förskollärare och vårdnadshavare som det är att skapa trygghet mellan barn och förskollärare.

3.2.2 Anknytningsrelation

Broberg m.fl. (2012) beskriver att i en anknytningsrelation krävs det att barnet har en anknytning och söker tröst, beskydd och trygghet hos den vuxna samt att anknytningen inte kan definieras som svag eller stark. Barnet knyter an till den som kan erbjuda barnet trygghet, beskydd och tröst. Anknytningen mellan barnet och den vuxna kan ses som trygg eller otrygg, beroende på om barnets behov tillgodoses.

3.2.3 Anknytningsbeteende

Utifrån anknytningsteorin vänder sig barnet till den vuxna som barnet upplever är trygg. Barnet visar då sitt anknytningsbeteende i form av att barnet är i behov av tröst och närhet. Bowlby (2010) menar att barnets anknytningsbeteende behöver respekteras och ses som ett behov som behöver tillgodoses. Barnets behov av närhet eller tröst bör inte bedömas som outvecklad eller omogen, utan något som är nödvändigt för att barnet ska inneha ett välmående och kunna utvecklas.

3.2.4 Anknytningssystem

Broberg m.fl. (2012) beskriver att när barn känner sig oroliga kopplar de automatiskt på sitt anknytningssystem och ser sig omkring efter sin anknytningsperson. Barnet tappar intresset för utforskandet och är i behov av närhet samt den trygghet som anknytningspersonen kan ge. När barnet känner sig trygg och tillfreds kopplar anknytningssystemet av och barnet är redo att utforska omgivningen igen.

3.2.5 Trygg bas

Bowlby (2010) framhäver att barn har en trygg bas till sin första anknytningsperson. Askland och Sataøen (2014) lyfter fram att den trygga basen är en väsentlig faktor i anknytningsprocessen hos barnet. En person som är lyhörd, närvarande, varm och anpassar sig efter barnet upplevs som säker och trygg. Vidare menar Bowlby (2010) att den trygga basen påverkar barnets trygghet under barndomen och till viss del under hela livet. Barn i alla åldrar börjar att utforska miljön i sin omgivning när de är trygga med sin anknytningsperson. När barnet blir trött, ledsen eller orolig återvänder barnet till anknytningspersonen. Barnet med en trygg grund kan vara ifrån sin trygga bas under stor del av dagen. Distansen från basen ökar succesivt med åren och med åldern kan barnet vara ifrån sin bas längre, det är betydande för barnets utveckling att basen alltid finns kvar. Broberg m.fl. (2009) beskriver att barn ibland kan ha ett övergångsobjekt, exempelvis en napp eller ett gosedjur. Barnet har inte en anknytningsrelation till övergångsobjektet utan det är en trygghet barnet har med sig från hemmet och har kontroll över.

3.2.6 Anknytningshierarki

Begreppet anknytningshierarki används inom anknytningsteorin. Askland och Sataøen (2014) förklarar begreppet genom att det finns en rangordning av anknytningspersoner i barnens liv. Rangordningen benämns som primära eller sekundära anknytningspersoner. Den individ som svarat upp på barnets behov kommer enligt barnet vara högst i hierarkin. När barnet är i behov av tröst och trygghet, kommer barnet vända sig till den individ som står högst i hierarkin, den primära anknytningspersonen. Finns inte den primära anknytningspersonen i närheten söker barnet tröst och trygghet hos andra individer som kan tillgodose barnets behov, dessa individer blir då sekundära anknytningspersoner. Brandtzaeg m.fl. (2016) beskriver att barnets anknytning till vårdnadshavare är en viktig grund i barnets utveckling, barnet ser förskolläraren som sin sekundära anknytningsperson.

3.3 Omsorgsetiken

Noddings (2012) belyser att en människas liv börjar i relationer och det är även genom relationer som individen växer fram. Det finns många relationer som är viktiga i livet men en ömsesidighet kan inte förväntas i alla relationer. Inom omsorgsetiken beskrivs omsorgsperson och omsorgsgivare, vilket kan relateras till förskolan där förskollärare är omsorgsgivare och barnen är omsorgspersoner. I en omsorgssituation måste omsorgsgivaren ha en förmåga att tolka omsorgstagarens behov, som i sin tur måste uppskatta och ta emot den, annars skapas ingen omsorgsrelation. Inom omsorgsetiken skiljs naturlig omsorg och etisk omsorg åt, den naturliga omsorgen avser den villkorlösa kärleken mellan barn och vårdnadshavare. Den sker omedelbart och obegränsad utan moralisk reflektion. När omsorgen inte väcks direkt och handlingarna inte är självklara förlitar sig individen på den etiska omsorgen. Med den etiska omsorgen menas att omsorgsgivaren förhåller sig till omsorgstagarens behov och stöttar samt vägleder.

3.3.1 Dialog och bekräftelse

Noddings (2012) lyfter fram att dialoger är grundläggande för att en relation av förtroende och omsorg kan uppstå. Det finns tillfällen i förskolan där förskolläraren inte kan tillgodose barnens behov på grund av olika orsaker som till exempel brist på personal. Det är betydelsefullt att hålla kommunikationen öppen och möta barnets behov för att upprätthålla relationen. Mellan förskollärare och barn är det angeläget att barnen visar att omhändertagandet uppskattas för att relationen ska fortlöpa. Förskollärare måste vara uppmärksamma, lyhörda samt visa med sitt kroppsspråk att förskollärare är intresserad av vad barnet har att säga. Det är av vikt att barnet känner sig sedd och lyssnad på, när barnet känner att deras tankar respekteras och blir hörda skapas ett annat band i relationen. Förskolläraren kan även lyssna när barnen pratar med varandra för att höra hur kommunikationen går till och vägleda barnen i att behandla varandra med respekt och se till att alla barn ges möjlighet att bli delaktiga i förskolans verksamhet. Det är av vikt att förskolläraren lyssnar på barnen då det är centralt för barnens intellektuella och känslomässiga utveckling. När relationen mellan barn och förskollärare etablerats kan förskolläraren locka barnet till samarbete.

4 Metod

I följande avsnitt redogörs studiens metodval, urval, genomförande, dataanalys, studiens tillförlitlighet och avslutas med etiska överväganden.

4.1 Metodval

Studien utgår från en kvalitativ forskningsmetod genom att vi valt att göra semistrukturerade intervjuer för att samla in data utifrån förskollärares beskrivningar. Kvale och Brinkmann (2014) beskriver att i en kvalitativ forskningsintervju söker forskaren svar utifrån informantens beskrivning och synvinkel. För att få variation i beskrivningarna utifrån studiens syfte har nio förskollärare intervjuats i fem olika förskolor som ligger i två olika kommuner. Vi har valt att göra semistrukturerade intervjuer för att kunna följa upp med följdfrågor, under intervjuerna har frågorna inte ställts i samma ordning utan anpassats efter informantens svar. Under intervjuerna har vi ställt frågor utifrån ett intervjuschema (se bilaga 2) där informanterna ges möjlighet att svara fritt. Bryman (2018) beskriver att semistrukturerade intervjuer är när frågor bestäms innan intervjutillfället men behöver inte ställas i samma ordning. I intervjun undersöks respondentens olika synsätt och en djupare beskrivning på det som efterfrågas. Kvale och Brinkmann (2014) belyser att den kvalitativa forskningsintervjun innefattar att intervjun sker som ett vardagligt samtal med respondenten.

4.2 Urval

Utifrån studiens syfte valde vi att undersöka förskollärares arbete med barns anknytning i förskolan. Förskollärare har det yttersta ansvaret i utbildningen i förskolan, undervisningen i förskolan utgår från ett pedagogiskt förhållningssätt och ska främja barns utveckling och lärande (Lpfö18, 2018). Urvalet är ett målstyrt urval

då vi valt att intervjua förskollärare utifrån studiens syfte att undersöka förskollärares beskrivningar kring barns anknytning i förskolan. Bryman (2018) belyser att målstyrt urval innebär att forskaren väljer ut deltagare som är relevanta för de forskningsfrågor som ska besvaras. För att komma i kontakt med förskollärare valde vi att kontakta två rektorer på olika förskolor i två skilda kommuner. Valet av två skilda kommuner handlade om att få variation i svaren för att kunna besvara studiens syfte och frågeställningar. Rektorererna förfrågade flertalet förskollärare på deras förskolor, utifrån detta fick vi ett svar där en förskollärare ville delta i en intervju. I sökandet efter förskollärare blir urvalet ett bekvämlighetsurval då vi valde att kontakta rektorer vi tidigare haft kontakt med. Rektorererna i sin tur förmedlade vidare och tillfrågade förskollärare. Bryman (2018) lyfter fram att ett bekvämlighetsurval är att valet görs utifrån vilka som finns tillgängliga för forskaren.

De första två intervjuerna var pilotintervjuer, för att se hur relevanta svar vi fick utifrån de frågor vi ställde. Utifrån att pilotintervjuerna gav relevant information kontaktades fem förskollärare vi kände sedan innan för att tillfråga om ett deltagande i en intervju. En förskollärare som intervjuats tillfrågades två förskollärare på sin arbetsplats som godkände förfrågan om deltagande i intervju. Det blev även då ett snöbollsurval då informanterna tipsade om andra förskollärare som tillfrågades om att delta. Bryman (2018) beskriver att ett snöbollsurval är att forskaren har kontakt med personer som i sin tur rekommenderar relevanta informanter. De förskollärare som tillfrågades på plats samt av andra förskollärare ställde upp. Utifrån det fick vi sammanlagt nio förskollärare som godkände deltagande i studien. Genom att ställa bakgrundsfrågor fick vi reda på hur länge förskollärarna varit yrkesverksamma, om de kan ha någon relevans kopplat till anknytning. Bryman (2018) lyfter fram att en studie kan ha äkthet, genom att forskaren visar på en rättvis bild av studiens målgrupp. För att anonymisera förskollärarna har vi valt att namnge dem till förskollärare ett till nio samt att det underlättade för oss i transkriberingen.

Tabell 1 – Tabellen är skapad utifrån intervjuernas bakgrundsfrågor där förskollärarnas antal år i yrkes redovisas.

	Antal verksamma år som förskollärare
Förskollärare 1	22 år
Förskollärare 2	1 år
Förskollärare 3	2 år
Förskollärare 4	15 år
Förskollärare 5	11 år
Förskollärare 6	16 år
Förskollärare 7	31 år
Förskollärare 8	4 år
Förskollärare 9	25 år

4.3 Genomförande

Innan intervjuerna läste vi in oss på anknytningsteorin, omsorgsetiken och relevant forskning för att kunna ställa frågor och följdfrågor som kommer upp vid intervjuerna. Vi bokade in intervjuer med de förskollärare som godkänt medverkan i studien. Resterande förskollärare som blev intervjuade kontaktades via personliga kontakter samt vid intervjutillfälle med andra informanter. Tid och datum bokades in för att utföra intervjuerna som genomfördes på informanternas arbetsplatser. Vi anpassade oss efter deras möjligheter att delta, vi ansåg att det var lättare att få till en intervju om det utfördes på deras respektive arbetsplats än om intervjun skulle utföras via telefon eller digitalt. En annan anledning till att vi valde att utföra intervjuerna fysiskt var för att ta del av informanternas mimik och kroppsspråk, då det kan ha en relevans för hur resultatet beskrivs. Kontaktuppgifter togs till de förskollärarna som valt att delta och ett missivbrev (se bilaga 1) skickades ut, för att informanterna skulle få mer information om vad intervjun handlar om och vad studien kommer att användas till. Intervjufrågorna valdes att inte skickas ut i förväg för att få deras spontana och enskilda svar. Vår tanke var att om de får ta del av intervjufrågorna i förväg kan de prata med andra och då blir det inte enskilda svar.

Vi valde att dela upp intervjuerna mellan oss och därmed intervjua fyra respektive fem informanter var. Anledningen till att intervjuerna delades upp var av tidseffektiva skäl. Det var svårt att få tag på informanter och det var tidskrävande, för att hinna med allt ansåg vi att en uppdelning krävdes. Bryman (2018) belyser att kvalitativa forskare är intresserade av vad informanten har att säga men även hur de säger det. Intervjuerna planerades att ta 30 min men de tog mellan 10 – 50 min. En av intervjuerna var klar på 10 minuter och respondenten föreslog själv att hon skulle hämta en kollega som hade mer erfarenhet, därav blev det nio intervjuer i stället för åtta.

Alla intervjuer inleddes med att fråga om de tagit del av missivbrevet och om inte, fick de läsa det på plats innan intervjun startades. Vi frågade även om ett godkännande till att spela in intervjun för att sedan kunna transkribera den. Informanterna blev informerade om att inspelningarna kommer att raderas när examensarbetet är godkänt och upplagt på Divaportal. Intervjuerna spelades in på privat telefon och privat Ipad. Det krävs lösenord för att komma åt informationen och skulle informationen råka delas till obehöriga kontaktas informanterna, de får då välja om de vill fortsätta sitt deltagande i studien. Intervjuerna inleddes med bakgrundsfrågor som vi ansåg var relevant för studiens syfte. En av bakgrundsfrågorna som ställdes var hur länge förskolläraren varit yrkesverksam (se tabell 1). Vi anpassade frågornas turordning utefter informanternas svar samt att vi var noga med att alla frågor besvarades men att de kunde ha olika ordningsföljd under intervjuerna. Efter avslutade intervju tackade vi informanterna för deras deltagande i studien.

4.4 Dataanalys

Efter intervjuerna transkriberade vi inspelningarna var för sig noggrant i ett delat dokument i programmet Word. Vi antecknade om respondenten skrattade eller hade

ett speciellt tonfall i rösten, för att förmedla sinnesstämningen under samtalet. Vi valde att inte skriva ned de delar som utifrån studiens syfte var irrelevanta. Med irrelevant menar vi att de delar i intervjuerna där respondenten upprepar sig eller inte pratar utifrån syfte och frågeställningar. Vid transkriberingen fick vi pausa inspelningarna flertalet gånger för att hinna med och skriva ned förskollärarnas svar på frågorna för att inte gå miste om relevant information. Vi läste varandras transkriberingar och diskuterade kring materialet. Den insamlade datan har analyserat tematiskt. Bryman (2018) framhäver att en tematisk analys förutsätter att forskaren letar efter teman i det insamlade materialet. Under tiden vi läste transkriberingarna letade vi efter likheter och skillnader, de vi hittade valde vi att lägga in i ett separat dokument för att göra det tydligt. Genom den processen blev det en överskådlighet i hur datainsamlingen skulle kategoriseras. Kvale och Brinkmann (2014) skriver att kategorisering och kodning används för att få en överblick över textmaterialet. Kodning förklaras genom att ett eller flera nyckelord knyts an till ett textavsnitt för att underlätta identifiering av uttalande. Ur transkriberingen togs nyckelord ut som därefter kopplades ihop i olika teman. Genom de teman som framkommit skapades kategorier för att tydliggöra resultatet utifrån syfte och frågeställningar. Bryman (2018) lyfter fram att om likheter och skillnader ska upptäckas i datamaterialet behöver materialet bearbetas igenom flera gånger. Studiens material bearbetades flera gånger, genomgången gjordes först enskilt för att sedan gå igenom materialet tillsammans och diskuteras gemensamt.

Analysen av dataunderlaget, utifrån studiens syfte och frågeställningar, visade på två kategorier, dessa kategorier är: Relationsarbete för barns trygghet och förutsättningar för barns möjlighet att knyta an och känna trygghet i förskolan. Utifrån första huvudkategorin framkom fyra underteman; *förhållningssätt med fokus på omsorg eller aktiviteter, organisation av anknytningsperson med fokus på en eller flera, användandet av material och trygghetsobjekt, balansakt mellan stöd och utmaning – en etisk dimension i relationsskapandet*. Utifrån andra huvudkategorin framkom fyra underteman; *Förskollärares utmaningar i att möjliggöra barns trygghet och anknytning i förskolan, barn och förskollärares förutsättningar att känna trygghet till vikarier, förskollärares möjlighet till relationer med vårdnadshavare samt förskollärares möjlighet till att medvetengöra den egna relationskompetensen*. De kategorier som skrivs fram i analysdelen är: *förskollärares relationsarbete för trygghetsskapande och förskollärares förutsättningar att skapa trygghet i förskolan*. I resultatet kommer citat från förskollärarna att redovisas, anledningen till att citat används är för att lyfta fram respondentens röst i texten. Bryman (2018) beskriver att det blir en beskrivande berättelse genom att citatet introduceras och efter förklaras tolkningen av citatet.

4.5 Studiens tillförlitlighet

I syfte att säkerhetsställa studiens tillförlitlighet har vi utgått från de fyra kvalitetskriterierna som Bryman (2018) skriver om, det är: trovärdighet, överförbarhet, pålitlighet samt styrka och konfirmera och kriterierna behöver ligga till grund för hur en kvalitativ studie granskas.

4.5.1 Trovärdighet

Enligt Bryman (2018) handlar trovärdighet om att de som deltagit i studien bekräftar det som framförts och att resultatet har genomförts utefter de kriterier som ligger till grund för studien. Trovärdigheten i studien baseras på processen och tillvägagångssättet som är framskrivet i metodavsnittet. Under intervjuerna återupprepade vi svaren för att få bekräftelse på att vi tolkat rätt samt att följdfrågor ställdes för att få bredare och mer direkta svar.

4.5.2 Överförbarhet

Bryman (2018) skriver att överförbarhet i kvalitativ forskning innefattar en liten grupp med vissa gemensamma egenskaper. Kvalitativa resultat har fokus på det unika i sammanhanget och på betydelsen av det som studeras. Vi valde att intervjua förskollärare då studien är inriktad på att undersöka förskollärares beskrivningar av arbetet med barns anknytning i förskolan. Intervjuerna genomfördes på fem olika förskolor i två olika kommuner vilket kan ge en viss överförbarhet. Vi är medvetna om att resultatet inte kan generaliseras då studien enbart utgår från nio förskollärares beskrivningar.

4.5.3 Pålitlighet

Bryman (2018) förklarar att pålitlighet avhandlar att tillgängligt och fullständigt uppge de stadier som uppstått under forskningsprocessen. Vidare beskrivs det att under studiens gång kan forskarna ta hjälp av forskningskollegor för att granska arbetet i processen och därefter bedöma kvalitén på studien. Under studien har vi tagit hjälp av vår handledare vid flera tillfällen för att få stöd och hjälp i processen. Vi har även tagit hjälp av kurskollegor för att få respons på hur arbetet kan utveckla samt även bett familjemedlemmar och vänner att språkgranska arbetet.

4.5.4 Styrka och konfirmera

Bryman (2018) menar att resultatet ska kunna styrkas och konfirmeras genom att de som utfört studien har förhållit sig neutralt och agerat i god tro i undersökningen utan att inverka på resultatet. Trovärdigheten i vår studie kan styrkas och konfirmeras utifrån att vi under studiens process noga övervägt och argumenterat för samtliga val, för att få likvärdiga intervjuer. Vi har undgått från att värdera men är medvetna om att vi omedvetet kan ha påverkat resultatet utifrån individuella värderingar och kunskaper. Utifrån denna medvetenhet menar vi att vi i studien handlat i god tro.

4.6 Etiska överväganden

Eldén (2020) beskriver att vid en intervju ska informanterna erhålla information om de forskningsetiska principerna, det är informationskravet, samtyckeskravet, konfidentialitetskravet och nyttjandekravet. I vår studie har vi utgått från Eldén (2020) samt Vetenskapsrådets (2017) riktlinjer gällande forskningsetiska principer.

4.6.1 Informationskravet

informanterna ska informeras om studiens syfte och delges information om vad deltagandet innebär. Det är frivilligt att delta och att de när som helst kan avbryta sitt deltagande, även information om studiens alla delar ges (Vetenskapsrådet, 2017; Eldén, 2020). Informanterna har blivit informerade om studiens syfte, att det är frivilligt att delta, vad deltagandet innebär samt att de när som helst kan avbryta sin medverkan. Vi informerade informanterna via ett missivbrev (se bilaga 1) som skickades ut innan intervjuerna genomfördes. I missivbrevet har vi informerat om vilka vi är, vad vi kommer använda intervjuerna till och att vi är ytterst ansvariga för studien.

4.6.2 Samtyckeskravet

Samtycke från informanterna inhämtas samt information delges om att medverkan när som helst kan avbrytas. Informanterna får inte påverkas till deltagande samt att ett beroendeförhållande inte får förekomma mellan parterna. (Vetenskapsrådet, 2017; Eldén, 2020). Vi har tagit hänsyn till samtyckeskravet genom att informanterna informerats utifrån vårt missivbrev (se bilaga 1). Innan intervjuerna har vi frågat informanterna om godkännande för deltagande, ljudinspelning samt förklarat att de när som helst kan avbryta sin medverkan.

4.6.3 Konfidentialitetskravet

Konfidentialitetskravet innebär att de uppgifter som informanterna lämnar ut kommer behandlas konfidentiellt, att inga obehöriga kan ta del av uppgifterna. Information om informanterna behandlas anonymt och ingen identifiering från utomstående kan göras (Vetenskapsrådet, 2017; Eldén, 2020). Vi har genom de missivbrev som skickats ut informerat informanterna om att informationen kommer att behandlas konfidentiellt och att inga obehöriga kommer att ta del av informationen. Vi har inte använt oss av informantens namn i vår studie, vi har heller inte beskrivit förskolans namn eller skrivit ut vilken kommun det gäller.

4.6.4 Nyttjandekravet

De uppgifter som framkommit under studien får endast användas i studiens syfte. De får inte användas i andra sammanhang eller lånas ut för kommersiella syften eller till forskning som inte är vetenskaplig (Vetenskapsrådet, 2017; Eldén, 2020). Informanterna har fått information genom vårt missivbrev (se bilaga 1) om att resultatet enbart kommer att användas i forskningssyfte. Informanterna informeras om att ljudinspelning samt transkriptioner endast delas mellan oss två studenter samt vår handledare och kommer att raderas efter att arbetet är godkänt. Ljudfilerna spelades upp och vi transkriberade de ordagrant. Vi valde att inte lägga över ljudfilerna på datorerna för att förhindra att det skulle spridas till obehöriga.

5 Resultat

I det här avsnittet presenteras studiens resultat av intervjuer med nio förskollärare, utifrån syftet att undersöka hur förskollärare beskriver sitt arbete med barns anknytning i förskolan.

5.1 Relationsarbete för barns trygghet

Resultatet i studien har analyserats tematiskt och utifrån studiens syfte och frågeställningar har huvudkategorier skapats och utifrån dessa har underteman skapats, dessa underteman är: *förhållningssätt med fokus på omsorg eller aktiviteter, organisation av anknytningsperson med fokus på en eller flera, användandet av material och trygghetsobjekt samt balansakt mellan stöd och utmaning – en etisk dimension i relationsskapandet.*

5.1.1 Förhållningssätt med fokus på omsorg eller aktiviteter

Under intervjuerna framkommer det olika förhållningssätt hos förskollärare där fokus kan ligga på omsorg eller aktiviteter som strategier i relationsskapandet med barnen. Förskollärare med fokus på omsorg beskrivs under intervjuerna använda strategier i form av att vara tillgängliga för barnen, skapa kontakt samt se och bekräfta barnen för att skapa en trygghet till förskollärare. De förskollärare som är inriktade på aktiviteter lockar barnen till att vilja delta och därmed skapa en trygghet till sig själva mer än trygghet till förskolläraren. Det beskrivs att omsorgen behövs för att en trygghet ska finnas och aktiviteten lockar barnen till att vilja utforska och lära.

Det framkommer i intervjuerna att en strategi i relationsskapandet är att läsa av barnet och inte tränga sig på. Närvarande förskollärare som visar ett intresse till att lära känna barnet men låter relationen ske utifrån barnet. En förskollärare beskriver:

Jag kan vara lite avvaktande och läsa av, bara finnas där jag ser att de, att dom är redo. Men... jag kan behöva vara tydlig och presentera vem jag är. Jag försöker hitta barnets intresse oftast en bit ifrån dom...vad är det dom gör, vad kan jag lägga till, kan jag bidra med nånting? Om dom berättar nått för mig kan jag bekräfta det dom berättar å vara närvarande och intresserad. (Förskollärare 8)

I citatet ovan beskrivs det att förskollärare är avvaktande i sitt bemötande samt utgår från det barnet är intresserad av. Förskollärare behöver vara närvarande och bekräfta barnet. Det framkommer även att det är betydelsefullt att vara genuin och äkta i sitt bemötande mot barnen. Förskollärare behöver vara lyhörda för barnets behov och tar det utifrån barnets takt. Alla förskollärare lyfter fram att det är viktigt att tänka på hur man formulerar sig verbalt, använder sitt kroppsspråk samt att gå ner på barnets nivå. En förskollärare beskriver: "Gud vad roligt att se dig! Och jag menar det med hela mitt hjärta...alltså och hela mig...det är äkta" (Förskollärare 7.). I beskrivningen framkommer vikten av att välkomna och se barnet, att mötet har en betydande del i relationsskapandet mellan barnet och förskolläraren.

Under intervjuerna beskrivs att en strategi som används är att tillsammans med några barn på avdelningen bjuda in och välkomna barnet, utifrån

att barnet ska känna en inkludering i övriga barngruppen. Andra strategier som beskrivs är att bjuda in barnen till aktiviteter, där utgången av aktiviteten inte går att misslyckas med utifrån syftet att barnen ska känna att det lyckas i förskolan. En förskollärare beskriver en sådan situation:

Jag brukar starta upp med marmoreringsmålning då man doppar färg i vatten och lägger på en teckning för de blir vackert hur man än gör det, man kan inte misslyckas...och jag tycker det är viktigt att barnet får känna att jag lyckas på förskolan. (Förskollärare 1.)

I citatet ovan framkommer det som uttrycks som aktivitetens syfte att barn ska känna sig trygga i sig själva snarare än att skapa trygghet till förskolläraren. Det beskrivs att anknytningen har en viktig del i barns lärande och utveckling i förskolan. Om barnet känner en otrygghet kan det vara svårare att ta sig an och delta i lärsituationer. När barnet känner sig trygg i förskolan vågar barnet utforska miljön, vid behov återvänder barnet till den trygga basen för att hämta närhet. Lärsituationer och undervisning i förskolan beskrivs vara betydelsefullt men barnet behöver känna en trygghet i förskolan för att kunna ta till sig av undervisning och lärande. En förskollärare beskriver sitt förhållningssätt: ”Om man knyter an ordentligt till barn så att dom känner sig sedda och hörda och får det jättebra, då tror jag att barn kan ta till sig mer av undervisning och lärsituationer” (Förskollärare 7.). I förskollärarens beskrivning framkommer vikten av att barn knyter an och känner trygghet i förskolan för att kunna ta del av undervisning och lärandesituationer.

5.1.2 Organisation av anknytningsperson med fokus på en eller flera

Det framkommer två perspektiv gällande anknytningsperson i förskolan. Ett perspektiv beskriver att det är av vikt för barnet att enbart ha en anknytningsperson då det beskrivs att barnet ges större möjlighet att skapa trygghet i förskolan. Genom att barnet knyter an till en anknytningsperson i förskolan beskrivs det i resultatet att barnet får en stark anknytning och skapar en god trygghet i förskolan. Det andra perspektivet förklarar att det är betydelsefullt för barnet att ha flera anknytningspersoner, utifrån synpunkten att det inte blir lika skört om anknytningspersonen i förskolan inte är närvarande. Det beskrivs att anknytningen till flera personer inte blir lika stark och förklaras då inte vara lika sårbar. En förskollärare beskriver vikten med en anknytningsperson:

Bättre för barnet att en är med vid introduktionen väldigt mycket och att man följer det barnet samtidigt som det blir väldigt skört om den personen är sjuk men rent teoretiskt är det ju det bästa men då gäller det att alla är med på det. (Förskollärare 2.)

I citatet ovan framkommer det att det är betydelsefullt med en anknytningsperson i förskolan men även att all förskolepersonal måste ha en samsyn kring detta.

5.1.3 Användandet av material och trygghetsobjekt

Det lyfts fram i intervjuerna att material som barnet känner igen är betydelsefullt att använda sig av under barnets första tid på förskolan. Barnet känner igen materialet

och känner trygghet i det vilket kan bidra till att barnet vågar delta i aktiviteter, det kan skapa ett lustfyllt lärande. En förskollärare beskriver:

Det är ju för att lära känna barnet...och...erbjuda barnet ett lustfyllt lärande...det är ju framför allt det...att man ska våga släppa mamma och pappa. Det kan vara lättare att göra om man har material som är...är...igenkännbart som man är trygg med och som man har provat förut så att allt inte är nytt.
(Förskollärare 1.)

I citatet beskrivs det att användning av material som är igenkännande för barnet kan vara till fördel för barnets trygghet. Materialet kan även bidra till en första kontakt i relationsskapandet mellan barn och förskollärare samt att genom igenkännande material kan barnet våga starta sitt utforskande i förskolan. Under intervjuerna framkommer det även att trygghetsobjekt, exempelvis napp eller gosedjur kan vara en hjälp för barnet under första tiden i förskolan. Barnet har med sig något som är förknippat med trygghet hemifrån och kan ta hjälp av det innan känslan av trygghet i förskolan infinner sig. En förskollärare beskriver trygghetsobjekt: ”Anknytningsobjekt som man kan ha, napp, trasa eller så... men mamman tog med en filt och så sprutade hon den med sin parfym och den blev liksom...han hade med sig den överallt (Förskollärare 7.)”. I sättet att beskriva framkommer det att när anknytningen och tryggheten inte hunnit skapats kan ett trygghetsobjekt för barnen vara betydelsefullt. Barnet kan då finna tryggheten i objektet vilket kan trösta barnet.

5.1.4 Balansakt mellan stöd och utmaning – en etisk dimension i relationsskapandet
Det framkommer att det kan finnas svårigheter i hur en relation skapas till barnet om barnet visar ett avvaktande beteende. Det är en balans i hur förskolläraren närmar sig barn med integritet för att inte kränka eller skrämna barnet. En förskollärare beskriver: ”Men det har jag haft här också med ett barn, att man inte får komma nära och...som vill stå en bit ifrån...hur ska man göra...ska man försöka närma sig eller ska man avvakta” (Förskollärare 8.). I citatet beskrivs att förskollärare upplever en svårighet i bemötandet med barn som inte tar initiativ till relationsskapande. Utifrån ett etiskt perspektiv kan förskollärare uppfatta barnets distans som svårhanterat. Det beskrivs att en utmaning för förskollärare kan vara att möta barn i behov av särskilda stödinsatser. En förskollärare beskriver:

Det finns ju naturligtvis alla barn som är i behov av särskilda stödinsatser för att klara sin vardag i förskolan...då behöver man en tydligare approach utifrån dom barnens behov. Det är väldigt viktigt att vi klotter sanerar vår miljö lite, plocka bort lite så att det inte blir så mycket intryck. (Förskollärare 1.)

I beskrivningen ovan lyfts det fram att barns behov behöver tillgodoses. Miljön i förskolan kan behöva struktureras om genom att material plockas bort eller anpassas utifrån barnens individuella behov. Genom att förbereda barngruppen kan en ökad förståelse främjas för barn i behov av särskilda insatser, det bidrar till att en trygghet skapas i hela barngruppen. En förskollärare beskriver:

Vi kan också förbereda barngruppen, förbereder vi på ett tydligare sätt, att det här barnet som vi kommer ta emot, våran kompis den är väldigt känslig för ljud så vi behöver tänka på att när vi t.ex. sjunger björnen sover att vi inte skriker på slutet för det blir väldigt jobbigt. (Förskollärare 1)

I citatet framkommer det att förberedelse är betydelsefullt för att skapa en trygghet i barngruppen. Barnen blir medvetna och införstådda i vad som ska ske och varför vilket även bidrar till en delaktighet. Under intervjuerna beskrivs det att ibland krävs det speciella strategier för att skapa en relation till barn i förskolan. Strategier som då kan användas är exempelvis bildstöd¹ eller TAKK² för att förstärka det verbala språket, att göra sig förstådd men även för att förstå andra. En förskollärare beskriver användandet av bildstöd: ”Om jag märker att ett barn inte har språket, å vårdnadshavaren inte har språket. De kräver speciella strategier, jag kan behöva bildstöd (Förskollärare 8.)”. I citatet framkommer det andra strategier där bildstöd kan vara ett komplement till det verbala språket, för att öka förståelsen hos både barn och vårdnadshavare.

5.2 Förskollärares förutsättningar för att möjliggöra att barn ska känna trygghet och knyta an i förskolan

Resultatet i studien har tematiserats och utifrån studiens syfte och frågeställningar har huvudkategorier skapats samt genom det har underteman skapats, de undertemana är: *förskollärares möjlighet att möta barnens behov vid inskolning, förskollärares möjlighet till relationer med vårdnadshavare och förskollärares möjlighet till att medvetengöra den egna relationskompetensen.*

5.2.1 Förskollärares utmaningar i att möjliggöra barns trygghet och anknytning i förskolan

Det framkommer att barnens första tid i förskolan är grundläggande för barns anknytning och trygghet. En förskollärare beskriver: ”Jag kanske är den första utomstående personen som dom skapar en relation med...så det är en jätteviktig roll (Förskollärare 8)”. I citatet beskrivs det att förskolläraren har en betydande roll under barnets första tid i förskolan, det är av vikt att skapa en trygghet redan från start. Det beskrivs att inskolningar sker under hela året och en betydande del under inskolningen är att skapa mindre barngrupper eller sammanhang. I de mindre barngrupperna kan förskolläraren utgå från varje enskilt barns behov och skapa en större närvaro till barnen. I intervjuerna framkommer det en del utmaningar förskollärares förutsättningar att möjliggöra för barns trygghet och anknytning i förskolan. Det framkommer att under inskolningsperioden upplevs det som att verksamheten pausas, fokus läggs på relationsskapande till de barn som inskolas och att de övriga barnen i gruppen inte får samma närvaro av förskolläraren. Det beskrivs

¹ Bildstöd innefattar bilder som visar symboler eller bilder. Kan användas i kombination med det verbala språket för att förstärka samt för att öka förståelsen.

² TAKK är en förkortning på tecken som stöd. Tecken används i samband med det verbala språket för att öka förståelsen.

att alla barn är i behov av trygghet och en närvarande förskollärare vilket upplevs som en svårighet, utifrån att förskollärare inte känner att de räcker till.

En annan utmaning som beskrivs är när förskollärare inte når fram till barnet eller att barnet visar ett motstånd i att vilja skapa en relation till förskollärare. Det förklaras bli en brist i barns anknytning till förskollärare vilket kan leda till en otrygghet hos både barn och vårdnadshavare. En förskollärare beskriver: "Vissa barn kan ju genuint välja att inte tycka om dig och då kan det vara tungt att skapa relationer för man kanske inte når hela vägen" (Förskollärare 5.). Det framkommer i citatet att det handlar om individen och personkemi mellan barn och förskollärare. Svårigheter i anknytningen mellan barn och förskollärare kan uppstå om personkemin inte fungerar. Barnet kan uppvisa ett motstånd till att skapa en relation till en förskollärare vilket beskrivs hos en del vara känslomässigt påfrestande och att yrkesprofessionen ifrågasätts, medan andra beskriver att det avvaktar i relationsskapandet och låter barnet ta initiativet.

5.2.2 Barn och förskollärares förutsättningar att känna trygghet till vikarier

Det beskrivs även att det blir skört när det kommer in vikarier barnen inte känner sen tidigare, då det förklaras att nya relationer ska skapas och att barnen känner en otrygghet kring det. I resultatet framkommer det att förskolor har husvikarier som arbetar under en längre tid och skapar då en trygg relation till barnen. En förskollärare beskriver:

Externa vikarier är inte optimalt just eftersom det blir nya relationer. Barnet i fokus för ser man till barnets bästa så är det tryggt att ha en vuxen man känner till och att man försöker förhålla sig till dom vuxna. (Förskollärare 5.)

I ovanstående beskrivning lyfts det fram att utifrån barnens bästa är det betydelsefullt att ha vikarier som barnet känner igen. Det förklaras att husvikarier ses som en god tillgång i förskolan utifrån barns trygghet. Det framkommer i resultatet att personalbortfall kan ses som en utmaning för förskollärare, då miljön kan upplevas som stressig och en otrygghet i barngruppen kan skapas. En förskollärare förklarar:

Då är det en utmaning när...ja men om det är väldigt hektiskt eller om det är personalbortfall eller för då kan tryggheten få en törn om det är så att många barn som är ledsna...då blir det inte lika tryggt för barnet. (Förskollärare 2.)

Ovanstående citat beskriver att en hektisk verksamhet eller personalbortfall kan skapa en oro och otrygghet hos barnen i förskolan. Det beskrivs att det är av vikt att förskolläraren finns nära till hands och tillgodoser barnens behov. Under intervjuerna framkommer det att barn som fortfarande ammas har svårare att släppa sin mamma men även att mammor har svårare att släppa taget vid inskolningen. Genom att barnen är vana att få tröst genom amningen skapas en problematik då förskollärare inte kan erbjuda den trösten till barnen.

5.2.3 Förskollärarens möjlighet till relationer med vårdnadshavare

Det lyfts fram under intervjuerna att det är av vikt att lägga fokus på relationen till vårdnadshavare. Det är betydelsefullt att vårdnadshavarna är med under första tiden i förskolan. Vårdnadshavarna ges en inblick i hur det går till i förskolan, att det framkommer en rättvis bild och en förståelse för vad som händer under en dag. Det beskrivs att när vårdnadshavarna känner en trygghet och tillit till förskollärare, känner barnen att det är en trygg plats att vara på. Alla är olika men det är av vikt att hitta en gemensam nämnare som kan bidra till en start på relationen. Det är förskollärarens ansvar att skapa en relation till vårdnadshavarna. Ansvaret och vikten i relationsskapandet med vårdnadshavarna lyfts fram av två förskollärare där första förskolläraren beskriver: "Det är vårt ansvar att skapa en relation, det är...lika viktigt som att skapa en relation till barnen för om vi inte har trygga vårdnadshavare så kommer vi inte få trygga barn" (Förskollärare 8.). Den andra förskolläraren beskriver: "Jag tänker det är genom vårdnadshavare som vi gör barnen trygga för dom måste vara trygga och då blir dom positivt inställda till förskolan och det är jätteviktigt för barnen" (Förskollärare 3.). I citaten lyfts det fram att grunden till barnens trygghet på förskolan ligger i att förskollärare skapar en trygg och tillitsfull relation med barnens vårdnadshavare. I intervjuerna framkommer det att det är betydande med en bra kommunikation för att en känsla av trygghet hos vårdnadshavarna ska finnas. Det beskrivs även vara betydelsefullt att arbeta förebyggande i relationen för att undvika eventuella konflikter. Förskollärarna ska ge vårdnadshavarna en positiv bild av förskolan för att undvika att otrygghet skapas. Det beskrivs att relationen mellan förskollärare och vårdnadshavare kan påverkas negativt vid övergångar mellan avdelningar. Förskollärare kan brista i kommunikationen mellan avdelningarna och till vårdnadshavarna, vilket beskrivs skapa en otrygghet hos vårdnadshavarna. Förskollärarna lyfter fram att det finns ett missnöje hos vårdnadshavarna där det beskrivs att de saknar kommunikationen med förskollärare på de äldre barnens avdelning. En förskollärare beskriver ett arbetssätt: "Nu är egentligen jag van av att arbeta där jag följer med barnen, men jag tänker återigen att det måste finnas jättetydliga rutiner och kommunikationen måste fungera" (Förskollärare 5.). I citatet beskrivs ett arbetssätt där förskollärare följer barnen från att de börjar på förskolan till att de börjar i förskoleklass. Utifrån det arbetssätt beskrivs det att tryggheten och anknytningen till barnen bibehålls.

5.2.4 Förskollärares möjlighet till att medvetandegöra den egna relationskompetensen

Det framkommer att kompetens i relationsskapande är betydelsefullt, det beskrivs att förskollärare erbjuder olika utbildningar som kan gynna den egna yrkeskompetensen men även det kollegiala lärandet. Det beskrivs att en viss skillnad kan synliggöras i kompetensen hos förskollärare, då en del kan ha en teoretisk kunskap och andra även kan ha mer erfarenhet av det praktiska. Det framkommer även att det är av vikt att ha en kommunikation i arbetslaget för att skapa en samsyn, vilket bidrar till en trygghet i arbetslaget, till barnen och även vårdnadshavare. Genom att alla i arbetslaget arbetar likvärdigt minskar missförstånd, en förskollärare beskriver det: "För jag

tänker att vi har liknande tänk och det tror jag är en viktig grundgrej att man har ett liknande tänk” (Förskollärare 2.). I beskrivningen framkommer det att en samsyn i arbetslaget är en grund för att en trygghet ska finnas i både barngruppen och arbetslaget, även att vårdnadshavarna känner en trygghet och tillit till förskollärare.

6 Analys

I det här avsnittet kommer resultatet att analyseras. I analysen kommer begrepp att användas som beskriver anknytningsteorin och omsorgetiken. Resultatet kommer analyseras utifrån begreppen: anknytning, anknytningsrelation, anknytningsbeteende, anknytningssystem, trygg bas, anknytningshierarkin samt dialog och bekräftelse.

6.1 Förskollärares relationsarbete för trygghetsskapande

I resultatet framkommer det att förskollärarna använder sig av olika förhållningssätt i relationsarbetet till barnen för att skapa en trygghet. De olika förhållningssätten belyser att fokus kan ligga på omsorg eller aktiviteter. Det beskrivs att förskollärare med fokus på omsorg kan använda strategier där de är tillgängliga, ger bekräftelse och skapar en kontakt till barnen. Ur omsorgsetiken kan förskollärarnas strategier förstås utifrån att de använder sig av dialog och bekräftelse. Det är betydelsefullt att lyssna på barnen och tänka på sitt kroppsspråk, se utifrån den enskilda individens behov för att skapa en gynnsam relation (Noddings, 2012). Det framkommer att förskollärarna läser av och inväntar barnets initiativ till kontakt. En betydande del är att vara genuin och äkta i bemötandet mot barnen, vara lyhörd för barnens behov och intresse för att locka till samspel. Ur ett omsorgetiskt förhållningssätt kan det ses genom att förskollärarna är omsorgsgivare och tolkar omsorgstagarens behov för att skapa en relation (Noddings, 2012). Det andra förhållningssättet är fokus på aktivitet där det beskrivs att barnen bjuds in till aktiviteter där det inte går att misslyckas. Även övriga barn på avdelningen deltar för att bjuda in och välkomna det nya barnet. Syftet med aktiviteterna beskrivs vara att barnen ska bli trygga i sig själva och inte enbart känna trygghet till förskolläraren. Det kan ses utifrån anknytningsteorins anknytningssystem, Broberg m.fl. (2012) lyfter fram att när barnet känner en oro kopplas anknytningssystemet igång. Barnet tappar då intresset för att utforska, när barnet känner sig trygg kopplas anknytningssystemet av och barnet börjar utforska. Utifrån att barnet skapar en trygghet till sig själv genom aktiviteter med trygga och tillgängliga förskollärare, behöver anknytningssystemet inte kopplas på. Barnet kan då bli trygg och tillfreds vilket bidrar till ett intresse att utforska och vilja delta i aktiviteter.

Det framkommer två perspektiv gällande anknytningsperson i förskolan. Ur ett perspektiv beskrivs det att *en* anknytningsperson är betydelsefullt för barnets trygghet och trivsel i förskolan. Det andra perspektivet lyfter vikten av att barnet ska knyta an *till flera* då det kan bli sårbart med enbart en anknytningsperson. Ur ett anknytningsteoretiskt perspektiv kan det ses som att den förskollärare som är lyhörd och närvarande för barnets behov är den som barnet väljer att knyta an till. När vårdnadshavarna, som är barnets primära anknytningsperson, inte finns tillgänglig

söker barnet efter en sekundär anknytningsperson. Barnet använder sig av en hierarki och i relation till anknytningshierarkin rangordnar barnet anknytningspersoner i förskolan, utifrån den förskollärare som svarar upp på barnets behov (Askland & Sataøen, 2014). Det beskrivs i resultatet att det är betydelsefullt för barnen att ha en anknytning i förskolan, för att barnet ska känna en trygghet och våga utforska och ta till sig av lärandesituationer. Broberg m.fl. (2012) lyfter fram att barn utforskar miljön när de känner sig trygga och återvänder till tryggheten hos förskolläraren när barnet är i behov av stöd eller tröst. Utifrån beskrivningen kan det vara betydelsefullt för barnet att knyta an till flera förskollärare, för att tryggheten ska finnas kontinuerligt i barnets vardag. I resultatet framkommer det att trygghetsobjekt, exempelvis napp eller gosedjur kan vara till hjälp för barnet under den första tiden i förskolan. Trygghetsobjektet är för barnet kopplat med tryggheten hemifrån, barnet kan då finna trygghet och tröst i objektet. Genom resultatets beskrivningar kan det ses utifrån anknytningsteorins trygga bas, där Broberg m.fl. (2009) lyfter fram att barn ibland kan vara i behov av ett övergångsobjekt, barn har inte en anknytningsrelation till objektet men det är en trygghet barn har kontroll över. Det beskrivs även att material, exempelvis leksaker och böcker, som barnen känner igen sedan tidigare kan vara betydelsefullt att använda sig av i förskolan under den första tiden. Barnet känner igen materialet och kan då finna en trygghet, vilket bidrar till lust att utforska och delta i aktiviteter. Resultatets beskrivningar kan även relateras till anknytningen där Broberg m.fl. (2012) lyfter fram att första tiden i förskolan kan vara förknippad med mycket känslor. Genom beskrivningen kan igenkännande leksaker vara ett tillvägagångssätt för förskolläraren att skapa en trygghet hos barnet.

Det framkommer att det kan finnas svårigheter i relationsskapandet mellan förskollärare och barn. Barn kan visa ett avvaktande beteende och det är en balans i hur förskollärare ska närma sig barn med stor integritet för att inte kränka eller skrämna barnet. Förskollärare kan uppleva det svårhanterat utifrån ett etiskt synsätt, ur omsorgsetikens dialog och bekräftelse kan ovanstående tolkas utifrån att barnet behöver visa att omhändertagandet uppskattas för att en relation ska skapas. Det är av vikt att förskollärare uppmärksammar, lyssnar och visar ett intresse av att skapa en relation till barnet. När barnet känner sig respekterad och bekräftad, kan det utvecklas till en god relation till förskolläraren. En koppling kan göras till Noddings (2012) där omsorgsetiken beskrivs. Utifrån den etiska omsorgen förhåller sig omsorgsgivaren till omsorgstagarens behov, vilket kan relateras till att förskolläraren förhåller sig till barnets behov samt tröstar och vägleder barnet.

6.2 Förskollärares förutsättningar att skapa trygghet i förskolan

I studiens resultat framkommer det förutsättningar för barns möjlighet till anknytning och trygghet i förskolan. Resultatet belyser att barnens första tid i förskolan beskrivs vara grundläggande för barnens trygghet och anknytning. Ur ett anknytningsteoretiskt perspektiv kan förskollärarnas beskrivningar ses utifrån att anknytningen är en viktig del under första tiden på förskolan. Askland och Sataøen (2014) beskriver att den trygga basen är en grundläggande faktor i

anknytningsprocessen hos barnet. Resultatet beskriver att barn som fortfarande ammas kan ha svårigheter att släppa sin mamma och även att mamman kan ha svårare att släppa barnet. Barnet är van att få tröst genom amning vilket kan försvåra arbetet för förskollärare i att trösta barnet i förskolan. Beskrivningarna kan kopplas till anknytningsteorins begrepp anknytningsrelationer där barnet knyter an till en vuxen som kan ge tröst och trygghet (Broberg m.fl., 2012). Vidare förklarar Bowlby (2010) att barnet anknytningsbeteende behöver respekteras och tillgodoses. Det framkommer att mindre barngrupper och sammanhang underlättar förskollärares arbete med trygghetsskapande, genom att det är färre barn och lugnare miljö. Det beskrivs att förskolläraren kan vara mer närvarande och lättare tillgodose barnens behov. Beskrivningarna kan ses utifrån anknytningsteorin, då en lugnare miljö och förskollärarens närvaro och intresse kan underlätta anknytningsrelationen till barnet (Bowlby, 2010; Broberg m.fl., 2012). I studiens resultat framkommer det att förskollärarna beskriver relationen till vårdnadshavare lika viktig som relationen till barnet. Det beskrivs att fokus den första tiden ligger på att skapa en trygg och tillitsfull relation mellan förskollärare och vårdnadshavare. Det lyfts att om vårdnadshavarna är trygga, känner barnen att förskolan är en trygg plats att vistas på. Det framkommer att det är av vikt att ha en tydlig och rak kommunikation med barnets vårdnadshavare. Utifrån anknytningsteorin kan förskollärarnas beskrivningar ses som anknytning till både vårdnadshavare och barn. Broberg m.fl. (2012) belyser att det är lika grundläggande att skapa en trygghet till vårdnadshavarna som till barnet.

Resultatet beskriver att det är betydelsefullt att ha kompetens gällande relationsskapande. Det framkommer att en del förskollärare har en teoretisk kunskap och andra har även den praktiska kunskapen i relationsskapande. Det är av vikt att ha en god kommunikation och en samsyn i arbetslaget för att skapa en trygg miljö, vilket ger en tillitsfull och trygg känsla i arbetslaget, barngruppen samt till vårdnadshavarna. Ur anknytningsteorin kan det ses utifrån att förskolläraren är lugna och trygga vilket kan skapa en känsla av trygghet för barnen, barnen söker då trygghet och tröst hos förskolläraren (Bowlby, 2010; Broberg m.fl., 2012).

7 Diskussion

I det här avsnittet kommer vi att redogöra för *resultatdiskussionen*, där studiens resultat diskuteras mot tidigare forskning. Under rubriken *metoddiskussion* kommer vår valda metod för studien att diskuteras och därefter presenteras *slutsats*, *pedagogisk relevans* och avslutningsvis *förslag på fortsatta studier*.

7.1 Resultatdiskussion

Syftet till studien är att undersöka förskollärares beskrivningar av arbetet med barns anknytning i förskolan. För att få svar på vårt syfte utgick vi från två frågeställningar, varav den första skulle besvara hur förskollärare beskriver sitt relationsarbete med barnen för att skapa trygghet. Genom den andra frågeställningen söktes svar på hur barns möjligheter att knyta an och känna trygghet i förskolan utifrån förskollärarnas beskrivningar. Resultatdiskussionen kommer att presenteras i rubrikerna:

förskollärares organisatoriska förutsättningar i arbetet med barns trygghet samt förskollärares förutsättningar i arbetet med att möjliggöra barns anknytning och trygghet.

7.1.1 Förskollärares organisatoriska förutsättningar i arbetet med barns anknytning

I resultatet framkommer förskollärares organisatoriska förutsättningar i arbetet med barns anknytning i förskolan. Det beskrivs i studiens resultat att en betydande del i arbetet med att knyta an till barnen är att skapa mindre grupper. Det beskrivs att förskollärarens arbete kan underlättas utifrån att det är färre barn, en lugnare miljö där förskolläraren kan vara närvarande för hela barngruppen. Liknande resultat framkommer i tidigare studier av Drugli och Berg – Nielsen (2019), som lyfter fram att vid mindre barngrupper har förskollärare större möjlighet att tillgodose barnens behov. Vi tolkar att det kan vara av vikt att skapa mindre grupper och sammanhang i förskolan, då det kan utgöra en bredare möjlighet för förskollärare att lägga fokus på att skapa trygghet och anknytning till barnen.

Studiens resultat beskriver utmaningar i förskollärares förutsättningarna för barns möjligheter att knyta an och känna trygghet i förskolan. Det framkommer att frånvaro i personalen kan skapa en otrygghet hos barnen, då verksamheten kan upplevas som hektisk och därmed blir en utmaning för barnen att känna trygghet i förskolan. Det är betydande för barnens trygghet att ha återkommande vikarier där husvikarie beskrivs vara en tillgång i förskolan utifrån barnens trygghet. Resultatet av Næsby (2021) studie lyfter att förskollärare behöver vara lyhörda för barnens behov för att barnen ska kunna känna trygghet och knyta an. Utifrån barnens trygghet är vår tolkning att husvikarier möjliggör en trygghet för både barn, förskollärare samt vårdnadshavare. Vi tänker att husvikarier har en grundläggande relation till barnen och har erfarenhet kring strukturen, de kan barnens namn och rutinerna på förskolan. Vår tanke är att en husvikarie är återkommande och därmed skapar förutsättningar för barns möjlighet att knyta an och känna trygghet i förskolan. Drugli och Berg – Nielsen (2019) beskriver en avvikelse i sitt resultat att enbart hälften av relationerna mellan barn och förskollärare är trygga. Genom att hälften av barnen i förskolan har en otrygg relation, relaterar vi det till att en husvikarie kan vara en trygghet för barnen. Utifrån förskollärares förutsättningar kan en husvikarie underlätta arbetet rent organisatoriskt på förskolan, vilket kan bidra till att förskollärare inte ser personalbortfall som en lika stor utmaning i arbetet. Vi tänker att verksamheten kan fortgå utifrån att barnen känner igen och kan ha en anknytning till husvikarien. Förskolläraren kan fokusera på planerad undervisning och känna sig trygg med att husvikarien bibehåller tryggheten i barngruppen, vilket kan ge en högre kvalitet i förskolan. Næsby (2021) samt Verschueren och Koomen (2012) lyfter fram i sina studier att förskollärares fokus ska vara att ingå i samspel med barnen. Förskollärare behöver möta barn med respekt och skapa en trygg miljö. Samspelet mellan förskollärare och barn är i behov av att vara trygg och förtroendefull, för att barnet ska utveckla sina sociala färdigheter samt få stöttning i bearbetningen av upplevelser i och utanför förskolan.

Studiens resultat beskriver att förskollärares kompetens gällande relationsskapande med barnen är betydelsefullt. Liknande resultat framkommer i Hagströms (2010) avhandling, där det lyfts fram att det är av vikt att förskollärare får vidareutbildning gällande barns trygghet och anknytning i förskolan. Vår studies resultat och Hagströms avhandling ger tolkningen att en god kommunikation och en samsyn i arbetslaget kan bidra till god arbetsmiljö och en mindre hektisk tillvaro för förskollärare, vilket bidrar till en trygghet hos barnen. I Verschueren och Koomens (2012) resultat lyfts det fram att förskollärares lyhördhet för barns behov har en betydande del i relationen mellan barn och förskollärare. Utifrån att förskollärare erbjuds utbildningar och kompetens skapas bättre förutsättningar för förskollärare att vara lyhörda för barnens behov. Genom det kollegiala lärandet kan förskollärare få mer kunskap gällande barns anknytning och hur trygghet hos barnen kan skapas i förskolan. Vår tolkning är att det är av vikt att förskollärare innehar en positiv inställning till att utveckla sin yrkesprofession. Vår tanke är att nyexaminerade förskollärare har med sig teoretisk kunskap och behöver tas emot av redan befintliga förskollärare som innehar praktisk kunskap och längre erfarenhet. De olika kunskaperna behöver kombineras för att uppnå en god kvalitet i förskolan utifrån förskollärares förutsättningar att möjliggöra barns trygghet och anknytning i förskolan. Vi tänker att det bör ske en rotation i vilka som får fortbildning för att alla förskollärare ska ges möjligheten att utveckla sin kunskap. Det bör även finnas reflektionstid för att förmedla ny kunskap till hela förskolan.

7.1.2 Förskollärares förutsättningar i arbetet med att möjliggöra barns anknytning och trygghet

Studiens resultat belyser förskollärares förutsättningar i arbetet kring möjliggörandet för barns anknytning och trygghet i förskolan. Resultatet beskriver att det är betydelsefullt att förskollärare skapar trygghet och anknytning till barn redan från första tiden i förskolan. Vidare beskrivs det att miljön ändras och anpassas efter barns behov och att en förberedelse i gruppen är betydelsefullt för att barnens trygghet i förskolan. Det framkommer i Verschueren och Koomens (2012) studies resultat att förskollärare kan vara en trygghet för barnen. Vår tanke är att det under den första tiden i förskolan kan vara flera barn som börjar samtidigt. Vi tänker att det är rektorns ansvar att möjliggöra för förskolläraren att fortlöpa verksamheten i samband med att skapa trygghet till det nya barnet. Lpfö18 (2018) lyfter fram att det är rektorns ansvar att se till att varje barn får en god introduktion i förskolan. Förskolläraren ges då möjlighet att lägga fokus på att skapa nya relationer samt bibehålla relationerna till övriga barn, vilket kan öka tryggheten på förskolan. Resultatet i vår studie belyser även att övriga barngruppen kan vara delaktiga i introduceringen av det nya barnet, vilket kan skapa en trygghet för alla barn. Barngruppen kan tillsammans med förskolläraren starta upp en aktivitet och bjuda in det nya barnet, vår tanke är att det kan skapa en socialt lärande hos barnen. Förskollärare i vår studie beskriver inskolningen som stressig och intensiv, att det är svårt att räcka till. Är det förskollärares inställning som skapar en stressig och intensiv period under inskolningen eller är det förutsättningarna som är fel från

början? Vår studies resultat belyser att förskollärarna anser att verksamheten sätts på paus när nya barn börjar på förskolan. Vår tolkning är att verksamheten kan fortlöpa även vid inskolning för att skapa en trygg miljö där relationsskapandet mellan förskollärare och barn möjliggörs samt att barns utveckling och lärande inte stannar av. Vi tänker utifrån vår studies resultat att verksamheten i förskolan ständigt pågår, att det finns lärandesituationer vid inskolningen som inte tas tillvara på, på grund av att fokus ligger på inskolning och att skapa nya relationer.

Verschuereen och Koomens (2012) resultat beskriver att miljön är en viktig faktor i relationsskapandet. Vårt resultat beskriver att miljön förändras utefter barnens behov. Genom att Verschuereen och Koomen beskriver att miljön är viktig tänker vi att miljön enbart beskrivs i vårt resultat utifrån barn med särskilda stödinsatser. Vår tanke är att när miljön anpassas efter barn med särskilda stödinsatser förändras den även för övriga barngruppen. En förändring i miljön kan påverka barnens trygghet då det blir en omstrukturering. Vi tänker att varje enskilt barn behöver stöttning i hur den nya miljön introduceras. Studiens resultat beskriver två perspektiv gällande anknytningsperson i förskolan, det framkommer skilda meningar om barn ska knyta an till enbart en eller flera. Vår tolkning är att barn kan behöva knyta an till fler än bara en förskollärare för att det inte ska bli för sårbart. Barnet ges då möjlighet att känna trygghet till flera och förskolläraren kan finnas där för alla barns anknytning och trygghet. Vi tänker att anknytningen är olika hos alla barn och att det är av vikt att utgå från *varje enskilt barns behov av anknytning och trygghet i förskolan*. Resultatet i Verschuereen och Koomens (2012) studie lyfter fram att barn kan rikta anknytningsbeteenden till förskolläraren, vi tolkar att barnet inte har ett komplett anknytningsband med sin förskollärare. Vi tänker att barnet inte knyter an till förskollärare utan mer påvisar ett anknytningsbeteende i form av att barnet söker tröst och närhet då vårdnadshavaren inte finns närvarande.

Næsby (2021) studie påvisar en skillnad i barns anknytning till sin förskollärare. Det beskrivs att när förskollärare följer barnets intresse och framsteg stimuleras anknytningen, det påverkar barnets självuppfattning och gör att barnet vill utöka relationen med förskolläraren. Vidare beskrivs det att förskolläraren behöver vara lyhörd inför barnets behov för att barnet ska kunna knyta an och känna trygghet. Vår tanke är att förskollärarens förhållningssätt har betydelse för hur barn väljer att knyta an. Vi tänker att det inte finns någon färdig mall kring barns anknytning utan det behöver ses till varje enskilt barn. Vår tolkning är att de ovanstående studierna påvisar en skillnad i barns anknytning till sin förskollärare. Verschuereen och Koomens (2012) beskriver att barn visar ett anknytningsbeteende, och vi tänker att en anknytning inte sker fullt ut. Till skillnad från Næsby (2021) som lyfter fram i sitt resultat att barnet knyter an till sin förskollärare, vår tolkning blir här att barnet skapar en anknytning. Vi är medvetna om att det är elva års skillnad mellan då studierna genomfördes. Vi beaktar att det kan ha påverkat studiernas resultat, utifrån att mer forskning gällande barns anknytning har genomförts från att första studien är gjord. Vår studies resultat beskriver barns anknytning till förskollärare som betydelsefull för barns utveckling och lärande. Utifrån barns anknytning och trygghet i förskolan kan en förutsättning vara att förskollärare följer barnet mellan

avdelningarna. Resultatet i Cugmas (2011) studie belyser att barn som inte skapar en anknytningsrelation till förskollärare även skapar mindre kontakt till de övriga barnen. Det beskrivs även att barn som känner en trygghet i relationen till förskollärare presterar bättre. Det framkommer liknande resultat i Commodaris (2013) studie att barn som har en anknytning till sin förskollärare har en lägre risk för inlärningssvårigheter. Vår studies resultat påvisa likheter med Cugmas och Commodaris resultat, där det beskrivs att barn är i behov av att knyta an och känna trygghet i förskolan för att kunna ta till sig av lärandesituationer. Vår tolkning är att barns anknytning och trygghet i förskolan är betydelsefull för att barn ska utvecklas och våga ta till sig av lärandesituationer.

Resultatet beskriver att kontakten med vårdnadshavare kan minskas vid övergångar mellan avdelningar, när barnen går från den yngre barns avdelningen till den äldre. Det framkommer ett arbetssätt där förskollärare följer barnen mellan avdelningarna, vilket beskrivs som positivt utifrån att relationen till förskollärare bibehålls under hela förskoletiden. Cugmas (2011) lyfter fram i sitt resultat att det finns ett samband mellan barnets ålder och anknytning i förskolan. Det beskrivs att äldre barn är mindre beroende av sin förskollärare. Genom att förskollärare följer med barnen vid övergångar beskrivs det i vår studies resultat att även relationen till vårdnadshavarna bibehålls, vilket kan underlätta vid barns trygghet och anknytning i förskolan. Tolkningen av vår studie är att förskollärare lägger vikt vid barns anknytning vid den första tiden i förskolan. När barnet övergår till den äldre avdelningen är tolkningen att förskollärare tänker att anknytningen och relationen redan finns, därför läggs det inte mycket vikt vid anknytning och relationsskapande. Vi tänker att det är rektorns uppdrag att ge förskollärare förutsättningar och möjligheter till att planera och genomföra avdelningsövergångar, utifrån att barnen ska bibehålla tryggheten i förskolan.

Vår studies resultat lyfter att det är av vikt att förskollärare ser och bekräftar barnet i förskolan. Det framkommer att förskollärare behöver bemöta barnet genuint och vara intresserade av att skapa en relation. Hagström (2010) lyfter att när barns känslor blir bemötta, känner barnet sig bekräftad. Vår tanke är att tryggheten ökar när förskolläraren bekräftar barnet. Vår studies resultat beskriver att det är förskollärarens ansvar att skapa en relation till barnen. Hagström (2010) lyfter liknande resultat i sin avhandling där det beskrivs att det är den vuxnes ansvar att skapa en relation till barnet men att det sker utefter barnets initiativ. Vår studies resultat lyfter att barn kan visa ett motstånd i relationsskapandet, vilket förskollärare kan uppleva som svårhanterat. När ett barn visar motstånd till att vilja skapa en relation är vår tanke att det är betydelsefullt att förskollärare kritiskt granskar sig själv och sina handlingar. Utifrån aspekten att bli medveten om det egna beteendet och bemötandet gentemot barnen. Vi tänker att det är av vikt att utgå från sig själv och vid behov ta stöttning från kollegor för att skapa en större förståelse kring sina egna handlingar. Næsby (2021) lyfter fram i sin studies resultat att barnets initiativ är utgångspunkten i samspelet mellan barn och förskollärare. Barnets initiativ kan speglas genom barnets handlingar utifrån behov, beteenden och uttryck. Vi tänker att förskollärare kan behöva vara medvetna om att barn har olika sätt att visa sin vilja till

att skapa en relation med förskolläraren. Utifrån vår studie är vår tanke att det krävs att förskollärare kan läsa av barnet, hur närmandet till ett relationsskapande kan gå till väga utan att vara påträngande. Förskollärare behöver ha kompetenser i form av bland annat lyhördhet, empati, lugn och tålmod som kombineras med den teoretiska kunskapen från förskolläraryrket. Vi tänker att i alla kurser under förskolläraryrket har det enskilda barnets behov lyfts fram som en betydande del att utgå ifrån. Vår erfarenhet av yrket är att kunskap kring barns olika behov behöver utvecklas, för att ge förskollärare mer kompetens gällande att kunna tillgodose barns behov för att skapa en trygghet och anknytning i förskolan.

7.2 Metoddiskussion

I starten på studien var vi inställda på att göra en kvantitativ studie och utgå ifrån enkäter. Vi började leta tidigare forskning och insåg att vi ska göra en kvalitativ studie utifrån syfte och frågeställningar. Det tog ett tag för oss att ställa om från kvantitativ till kvalitativ studie. Vi valde att intervjua förskollärare ur den synpunkt att studiens syfte utgår från förskollärares beskrivningar av arbetet med barns anknytning i förskolan. Anledningen till att syftet valdes var för att få med oss en bredare kunskap och beprövade erfarenheter in i vår nya yrkesroll som förskollärare. Studiens undersökning är baserad på nio förskollärares beskrivningar och vi är utifrån det medvetna om att resultatet inte kan generaliseras till alla förskollärare. Bryman (2018) beskriver att det inte finns förutbestämt hur många intervjuer som behöver utföras i en kvalitativ forskningsmetod. Rektorer kontaktades för att nå ut till informanter vi inte har en personlig kontakt till. Utifrån studiens tidsram på tio veckor ansåg vi att tiden inte räckte till för att utföra fler intervjuer. Hade studiens tidsram sträckt sig under en längre period eller om vi hade gjort om studien, hade valet blivit att intervjua fler förskollärare på olika förskolor och i flera olika kommuner, utifrån att få bredare och eventuellt mer variation i resultatet. Vi tänker även att observationer kunde tillföras för att få ytterligare ett perspektiv på hur förskollärare arbetar med barns anknytning i förskolan. De val av teorier och tidigare forskning vi valt att lägga fokus på kan ha påverkat studiens resultat, då frågorna i intervjuerna är ställda med inspiration från studiens teoretiska utgångspunkt samt tidigare forskning. En nackdel med att utföra intervjuerna enskilt är att vi kan gå miste om att ställa eventuella följdfrågor. Inför intervjuerna valde vi att inte skicka frågorna i förväg till informanterna då vi ville ha personliga beskrivningar, vi anser att resultatet skildrar förskollärares enskilda beskrivningar. Hade vi gjort om studien hade valet blivit att ställa mer öppna frågor kring studiens syfte och frågeställningar, med förhoppning att få bredare och mer varierande svar. Utifrån de bakgrundsfrågor som ställdes kunde ingen koppling göras till barns anknytning i relation till förskollärares yrkesverksamma år.

7.3 Slutsats

En studie i tidigare forskning visar en avvikelse gällande att endast hälften av alla barn i förskolan har en trygg anknytning till sin förskollärare. Vår studie påvisar att varje barn i förskolan är i behov av anknytning och trygghet, för att lärande och

utveckling ska möjliggöras. Det är av vikt att förskollärare utgår från det enskilda barnets behov och förutsättningar i relationsskapet för att en trygghet ska finnas. Studiens slutsats är att det är förskollärarnas bemötande och kunskap till anknytning som ligger till grund för barnets anknytningsprocess. Utifrån studien har vi uppmärksammat att det behövs mer forskning gällande barns anknytning till förskollärare i förskolan, då den forskning som finns idag är huvudsakligen inriktad på barns anknytning till sin vårdnadshavare.

7.4 Pedagogisk relevans

Förskollärare har det yttersta ansvaret och ett uppdrag att förhålla sig till. Enligt Lpfö18 (2018) ska barnen erbjudas en trygg omsorg i förskolan där utbildningen ska vara rolig, trygg och lärorik för alla barn samt ligga till grund för ett livslångt lärande. Förskollärare i förskolan har riktlinjer utifrån uppdraget att följa, att erbjuda varje barn en trygg och lustfylld vardag. Genom studien har vi fått mer kunskap kring hur förskollärare arbetar för att främja och möjliggöra barns anknytning i förskolan. Vidare har vi fått en ökad förståelse kring vikten av att skapa anknytning och trygghet till barn för att främja barns lust till att delta i förskolans verksamhet. Kunskapen och förståelsen som studien medfört kommer vi ta med oss i vår blivande yrkesroll som förskollärare. Utifrån denna studie är vår förhoppning att belysa förskollärares förutsättningar i arbetet med barns anknytning och trygghet i förskolan. Genom vår studie önskar vi att bidra till en större medvetenhet hos människor som är yrkesverksamma i förskolan men även till beslutsfattande politiker.

7.5 Förslag på fortsatta studier

För att få en större inblick i hur förskollärare beskriver sitt arbete med barns anknytning i förskolan skulle intervjuer kunna kompletteras med observationer. Genom att utföra observationer kan en större insikt i förskollärarnas arbete i praktiken synliggöras. För att få ett större perspektiv kring förskollärares beskrivningar gällande arbetet med barns anknytning i förskolan skulle fortsatta studier kunna rikta sig till fler förskollärare i fler kommuner. Vår tolkning utifrån vår egen studie är att forskning kopplat till barns anknytning är mer inriktad till barns vårdnadshavare än till förskollärare. Vi tänker att barn spenderar stora delar av dagen på förskolan och att en anknytning och trygghet till förskollärare är betydelsefullt. Vår tanke är att det även behövs mer forskning gällande barns anknytning till förskollärare men även hur förskollärare möjliggör förutsättningar för barn att knyta an.

8 Referenser

Refererat enligt APA 7 Göteborg: [APA7_HT21.pdf \(gu.se\)](#)

Bowlby, J. (2010). *En trygg bas: kliniska tillämpningar av anknytningsteorin*. Natur & Kultur.

Broberg, A., Risholm Mothander, P., Granqvist, P., & Ivarsson, T. (2009). *Anknytning i praktiken: Tillämpning av anknytningsteorin*. Natur & Kultur.

Broberg, M., Hagström, B., & Broberg, A. (2012). *Anknytning i förskolan: vikten av trygghet för lek och lärande*. Natur & kultur.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber.

Comondari, E. (2013). Preschool teachers attachment, school readiness and risk of learning difficulties. *Early Childhood Research Quarterly*. 28(1), 123-133.
<https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0885200612000348?via%3Dihub>

Cugmas, Z. (2007). Child's attachment to his/her mother, father and kindergarten teacher. *Early Child Development*. 177(4), 349-368.
<https://doi.org/10.1080/03004430500504419>

Cugmas, Z. (2011). Relation between children's attachment to kindergarten teachers, personality characteristics and play activities. *Early Child Development and Care*. 181(9), 1271-1289.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2010.523993>
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/regeringsrapporter/redovisning-av-regeringsuppdrag/2018/forskolans-kvalitet-och-maluppfyllelse-slutrapport-feb-2018.pdf>

Circle of security. (2022, 24 augusti). Who gets me and who's got me?.
<https://www.circleofsecurityinternational.com/2022/08/24/who-gets-me-and-whos-got-me/>

Drugli, M. B., & Berg-Nilsen, T. S. (2019). Samspillskvalitet mellom ansatte og små barn (1–3 år) i norske barnehager. *Paideia*. (17), 37–47.
<https://www.nb-ecec.org/sv/artiklar/article-1643290180.11>

Edfeldt, D. (2017). *Hjärnan i förskolan: vägen till barns lärande och utveckling*. Gothia.

- Eldén, S. (2020). *Forskningsetik: vägval i samhällsvetenskapliga studier*. Studentlitteratur.
- Hagström, B. (2010). *Kompletterande anknytningsperson i förskolan*. (1651–4513:48) [Doktorsavhandling, Malmö Högskola]. Diva.
<https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1404419/FULLTEXT01.pdf>
- Kvale, S., & Brinkmann, S. (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun*. Studentlitteratur.
- Niss, G., & Söderström, A-K. (2015). *Samarbete i förskolan – för barnens skull*. Studentlitteratur.
- Noddings, N. (2012). The caring relation in teaching. *Oxford Review of Education*. 38(6), 771-781.
<http://doi.org/10.1080/03054985.2012.745047>
- Næsby, T. (2021). What makes good preschools good for all children. *Early Child Development and Care*. 191(3), 2078 – 2092.
<https://doi.org/10.1080/03004430.2019.1685509>
- Skolinspektionen (2018). *Slutrapport: förskolans kvalitet och måluppfyllelse – ett treårigt regeringsuppdrag att granska förskolan*.
<https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskingsrapporter/regeringsrapporter/redovisning-av-regeringsuppdrag/2018/forskolans-kvalitet-och-maluppfyllelse-slutrapport-feb-2018.pdf>
- SFS 2010:800. *Skollag*. Utbildningsepartementet.
https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800
- Läroplan för förskolan*. (2018). Skolverket.
<https://www.skolverket.se/undervisning/forskolan/laroplan-for-forskolan/laroplan-lpfo-18-for-forskolan>
- Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*.
https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningssed_VR_2017.pdf
- Verschueren, K., & Koomen, H.M.Y. (2012). Teacher – child relationship from an attachment perspective. *Attachment & Human Development*. 14 (3), 205 -211.
<http://dx.doi.org/10.1080/14616734.2012.672260>

Bilaga 1

Missivbrev

Förfrågan om att delta i en studie om barns anknytning i förskolan.

Hej!

Vi heter Therese Hedström och Annika Karlsson och är två förskollärostudenterna från Mälardalens universitet som läser sista terminen och skriver självständigt arbete. Vi har valt att göra en studie kring barns anknytning i förskolan.

Vi vill gärna intervjua åtta förskollärare och vi frågar därför dig om du vill medverka i en intervju. Deltagandet innefattar ett enskilt samtal på din arbetsplats. Under intervjun kommer frågor ställas gällande hur du som förskollärare arbetar kring barns anknytning och trygghet. Samtalet planeras att ta ca 30 minuter och vi vill gärna dokumentera intervjun genom röstinspelning.

Ditt deltagande i undersökningen är helt frivilligt. Du har rätten att när som helst under datainsamlingen avbryta ditt deltagande utan närmare motivering och utan några negativa konsekvenser för dig. Undersökningen kommer att presenteras i form av en uppsats som i sin slutversion läggs ut på databasen Diva portal. Det innebär att vem som helst kan ta del av den. Studien kommer användas för examination i kursen "Självständigt arbete – förskolepedagogiskt område" vid Mälardalens Universitet. Röstinspelningen från intervjun kommer att behandlas konfidentiellt och resultaten kommer att transkriberas och det är ingen obehörig som har tillgång till inspelningen. Vi som studenter är ytterst ansvariga för studien och under processens gång har vi handledning av Pernilla Kallberg.

Vid frågor angående studien kan ni kontakta oss eller vår handledare:

Therese Hedström
(Mejladress och telefonnummer)

Annika Karlsson
(Mejladress och telefonnummer)

Pernilla Kallberg
(Mejladress och telefonnummer)

Med Vänliga Hälsningar
Therese och Annika

Bilaga 2

Intervjuguide

Bakgrundsfrågor:

- Hur länge har du arbetat som förskollärare?
- Hur många barn är det på avdelningen du arbetar på?
- Vilken ålder är det på barnen på avdelningen du arbetar på?

Intervjufrågor:

- Hur skulle du beskriva din roll i barns första tid på förskolan? (Inskolning – yngre barn men även äldre som eventuellt byter förskola, avdelningsövergångar)
- Följdfråga: vilken inskolningsmetod använder ni er av och varför? Finns det några utmaningar med just den inskolningsmetoden? Finns det några utmaningar kring barnens första tid i förskolan? Hur tänker du kring relationen med barnets vårdnadshavare vid den första tiden?
- Vilka strategier använder du för att skapa relation med barn?
Följdfråga: Finns det några utmaningar som kräver andra/särskilda strategier? Hur upplever du att skillnaden mellan könen är i relation till anknytning? Har barnets ålder vid inskolningen någon betydelse för anknytningen?
- Om du fick förändra något i ditt arbete kopplat till anknytning med barnen, vad skulle det vara?
- Är det något du skulle vilja tillägga gällande barns anknytning och trygghet i förskolan?